

Περηφάνια και προκατάληψη

Θέματα σχετικά με τα συναισθήματα και τις ανθρώπινες σχέσεις

Αποσπάσματα με ερωτήσεις επεξεργασίας από το: **Όστιν Τζέιν. 2024. Περηφάνια και προκατάληψη, Απόδοση στα ελληνικά: Μαρία Καρβέλα, Σμυρνιωτάκης/ ΙΤΥΕ Διόφαντος**

Στο μυθιστόρημα της Τζέιν Όστιν, η Ελίζαμπεθ Μπένετ, μία από τις πέντε αδερφές μιας αγγλικής οικογένειας, γνωρίζει τον κύριο Ντάρσι. Οι αρχικές τους εντυπώσεις είναι λανθασμένες και γεμάτες προκατάληψη. Μέσα από παρεξηγήσεις, κοινωνικές συμβάσεις και προσωπική ωρίμανση, οι δύο τους καταλήγουν να αναγνωρίζουν την αληθινή αξία ο ένας του άλλου και ερωτεύονται. Στα αποσπάσματα συζητάνε είναι η Τζέιν (Μπένετ), η μεγαλύτερη και πιο καλόκαρδη αδελφή της οικογένειας, η Μέρι (Μπένετ), η μεσαία αδελφή που προσπαθεί να κάνει βαθυστόχαστες παρατηρήσεις, η Ελίζαμπεθ (Λίζι) που πρωταγωνιστεί και χαρακτηρίζεται από οξυδέρκεια, η μητέρα τους, κυρία Μπένετ, η (Σάρλοτ) Λούκας, στενή φίλη της Ελίζαμπεθ, ο κύριος Ντάρσι.

[1. σχολιάζοντας τα γεγονότα].....	2
[2. περηφάνια και ματαιοδοξία].....	3
[3. Σχέσεις των δύο φύλων]	5

[1. σχολιάζοντας τα γεγονότα]

Στο απόσπασμα παρακολουθούμε τη συζήτηση ανάμεσα στη **δεσποινίδα (Σάρλοτ) Λούκας** και τη **δεσποινίδα (Τζέιν) Μπένετ**, που συναντιούνται για να σχολιάσουν τα γεγονότα σε έναν χορό.. Στο απόσπασμα εμφανίζεται και η **Ελίζαμπεθ** που έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στο μυθιστόρημα.

«Η βραδιά σου άρχισε καλά, **Σάρλοτ**», είπε η κυρία Μπένετ στη δεσποινίδα **Λούκας** με τη δέουσα ευγένεια. «Ήσουν η πρώτη επιλογή του κυρίου Μπίνγκλεϊ».

«Ναι, φαίνεται, όμως, ότι η δεύτερη του άρεσε περισσότερο».

«Ω, εννοείς την Τζέιν, υποθέτω, γιατί χόρεψε μαζί της δύο φορές».

Όντως, φάνηκε πως τη θαύμαζε. Και πιστεύω ότι πράγματι τη θαύμαζε.

Κάτι άκουσα σχετικά, ωστόσο δεν κατάλαβα καλά, κάτι για τον κύριο Ρόμπινσον».

«Μάλλον εννοείτε ότι ακούσατε τη συζήτηση μεταξύ του κυρίου Μπίνγκλεϊ και του κυρίου Ρόμπινσον. Δεν σας την ανέφερα; Ο κύριος Ρόμπινσον τον ρώτησε αν του αρέσουν οι συγκεντρώσεις μας στο Μέριτον και αν διαφωνεί σχετικά με το ότι υπήρχαν πολλές ωραίες γυναίκες στην αίθουσα και ποια πίστευε ότι ήταν η ωραιότερη, και η άμεση απάντησή του στο τελευταίο ερώτημα ήταν: “Ω! Η μεγαλύτερη δεσποινίς Μπένετ, πέρα από κάθε αμφιβολία. Στο θέμα αυτό δεν μπορεί να υπάρχει διαφορετική γνώμη”».

«Μπα, τι λες; Αυτό νομίζω ότι δείχνει πολλά, δείχνει σαν να... Τέλος πάντων, μπορεί όλα αυτά να μην καταλήξουν πουθενά, ξέρεις».

«Αυτά που άκουσα εγώ ήταν πιο ενδιαφέροντα από όσα άκουσες εσύ, **Ελίζα**», είπε η Σάρλοτ. «Δεν αξίζει να ακούμε τόσο πολύ τον κύριο Ντάρσι όσο τον φίλο του, έτσι δεν είναι; Καημένη Ελίζα! Να είσαι απλώς υποφερτή...»

Όστιν Τζέιν. 2024. Περηφάνια και προκατάληψη, Απόδοση στα ελληνικά: Μαρία Καρβέλα, Σμυρنيωτάκης/ ΙΤΥΕ Διόφαντος, σ. 25

Ερωτήσεις επεξεργασίας

1. Ποιο θέμα θα λέγατε ότι κυριαρχεί στο απόσπασμα;
2. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε στο απόσπασμα στερεότυπα για τα δύο φύλα. Σε ποια σημεία εντοπίζετε ότι απηχούνται;
3. Αφηγηθείτε την ιστορία από την οπτική του κυρίου Μπίνγκλεϊ

[2. περηφάνια και ματαιοδοξία]

Στο απόσπασμα παρακολουθούμε τη συζήτηση με αφορμή έναν χορό και τη συμπεριφορά του κύριου Ντάρσι. Τα πρόσωπα που συζητάνε είναι η Τζέιν (Μπένετ), η μεγαλύτερη και πιο καλόκαρδη αδελφή της οικογένειας, η Μέρι (Μπένετ), η μεσαία αδελφή που προσπαθεί να κάνει βαθυστόχαστες παρατηρήσεις, η Ελίζαμπεθ (Λίζι) που πρωταγωνιστεί και χαρακτηρίζεται από οξυδέρκεια, η μητέρα τους, κυρία Μπένετ, και η (Σάρλοτ) Λούκας, στενή φίλη της Ελίζαμπεθ.

«Σε ικετεύω, μη βάζεις ιδέες στο μυαλό της κι αρχίσει να στενοχωριέται για τη φρικτή συμπεριφορά του και για έναν τόσο αντιπαθητικό άνδρα. Αν του άρεσε, θα ήταν πραγματική δυστυχία. Η κυρία Λονγκ μού είπε χτες το βράδυ ότι κάθισε κοντά της περίπου μισή ώρα χωρίς να ανοίξει το στόμα του».

«Είστε σίγουρη, κυρία μου; Μήπως, στο σημείο αυτό, κάνετε κάποιο λαθάκι;» είπε η Τζέιν. «Εγώ είμαι βέβαιη ότι είδα τον κύριο Ντάρσι να της μιλάει».

«Α, ναι. Επειδή κάποια στιγμή τον ρώτησε αν του άρεσε το Νέδερφιλντ και δεν γινόταν να μην της απαντήσει. Είπε, όμως, ότι έδειχνε πολύ εκνευρισμένος που του απηύθυνε τον λόγο».

«Η δεσποινίς Μπίνγκλεϊ μου είπε», συνέχισε η **Τζέιν**, «ότι ποτέ δεν μιλάει πολύ, εκτός αν βρίσκεται με άτομα του στενού του περιβάλλοντος. Μαζί τους είναι υπερβολικά ευχάριστος».

«Δεν πιστεύω λέξη απ' όλα αυτά, αγαπητή μου. Αν μπορεί να γίνεται τόσο ευχάριστος, θα είχε πει κάτι στην κυρία Λονγκ. Εγώ, όμως, ξέρω τι συνέβη. Όλοι λένε ότι τον τρώει η περηφάνια του, τολμώ, μάλιστα, να πω ότι μάλλον άκουσε κάπου ότι η κυρία Λονγκ δεν έχει δική της άμαξα και ότι ήρθε στον χορό με δημόσιο μέσο».

«Εμένα δεν με πειράζει που δεν μίλησε στην κυρία Λονγκ», είπε η δεσποινίς **Λούκας**, «αλλά θα ήθελα να είχε χορέψει με την Ελίζα».

«Μια άλλη φορά, Λίζι», είπε η μητέρα της. «Εγώ, πάντως, δεν θα χόρευα μαζί του, αν ήμουν στη θέση σου».

«Πιστεύω, κυρία, και μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι δεν θα χορέψω ποτέ μαζί του».

«Πάντως, η περηφάνια του», είπε η δεσποινίς Λούκας, «δεν με προσβάλλει όσο με ενοχλεί συνήθως η περηφάνια, γιατί μπορεί να δικαιολογηθεί. Δεν είναι να απορεί κανείς που ένας τόσο κομψός νέος άνδρας, από μεγάλη οικογένεια, με περιουσία, με όλα να είναι ευνοϊκά για εκείνον, έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του. Και, για να το εκφράσω καλύτερα, έχει κάθε δικαίωμα να είναι περήφανος».

«Αυτό είναι αλήθεια», απάντησε η **Ελίζαμπεθ**, «και θα μπορούσα εύκολα να ξεχάσω την περηφάνια του, αν δεν είχε ποδοπατήσει τη δική μου».

«Η περηφάνια», παρατήρησε η **Μέρι**, που καμάρωνε για τις βαθυστόχαστες σκέψεις της, «είναι ένα πολύ συνηθισμένο λάθος, πιστεύω. Από όλα αυτά που έχω διαβάσει στη ζωή μου, είμαι πεπεισμένη ότι, ναι, είναι πολύ συνηθισμένο. Η ανθρώπινη φύση έχει μεγάλη ροπή προς αυτό και ελάχιστοι είναι αυτοί που δεν τρέφουν αισθήματα αυταρέσκειας σε σχέση με το ένα ή το άλλο προτέρημά τους, πραγματικό ή φανταστικό. Η ματαιοδοξία και η περηφάνια είναι δύο διαφορετικές έννοιες, παρόλο που αυτές οι δύο λέξεις συχνά χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα. Κάποιος μπορεί να είναι περήφανος χωρίς να είναι ματαιόδοξος. Η περηφάνια συνδέεται περισσότερο με την ιδέα που έχουμε για τον εαυτό μας, η ματαιοδοξία σχετικά με το τι θα επιθυμούσαμε να σκέφτονται για μας οι άλλοι».

Ερωτήσεις επεξεργασίας

1. Αφηγηθείτε σε πλάγιο τρίτοπρόσωπο λόγο τη συζήτηση από την αρχή του αποσπάσματος μέχρι και την παρέμβαση της Ελίζαμπεθ («Σε ικετεύω, μη βάζεις ιδέες... αν δεν είχε ποδοπατήσει τη δική μου»).
2. Με ποιον τρόπο συνδέονται οι έννοιες της περηφάνιας και της ματαιοδοξίας με τα περιστατικά που συζητούν οι γυναίκες στο απόσπασμα;
3. Αφηγηθείτε την ιστορία από την οπτική του κυρίου Ντάρσι.
4. Ποιο θέμα θα λέγατε ότι κυριαρχεί στο απόσπασμα;
5. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε στο απόσπασμα στερεότυπα για τα δύο φύλα. Σε ποια σημεία εντοπίζετε ότι απηχούνται;
6. «Η περηφάνια συνδέεται περισσότερο με την ιδέα που έχουμε για τον εαυτό μας, η ματαιοδοξία σχετικά με το τι θα επιθυμούσαμε να σκέφτονται για μας οι άλλοι». Να αναπτύξετε την παραπάνω κρίση σε μία παράγραφο εκατό (100) περίπου λέξεων.

[3. Σχέσεις των δύο φύλων]

Η Ελίζαμπεθ και ο Ντάρσι αποτελούν τα κύρια πρόσωπα του έργου Περηφάνια και Προκατάληψη. Η σχέση τους ξεκινά με παρεξηγήσεις και προκαταλήψεις και εξελίσσεται μέσα από αυτογνωσία, αμοιβαίο σεβασμό και τελικά με γάμο. Το απόσπασμα αφορά τη στιγμή κατά την οποία επιβεβαιώνεται η αγάπη τους.

Η Ελίζαμπεθ ένωσε τόση αμηχανία, που δεν κατάφερε να αρθρώσει λέξη. Ύστερα από μια σύντομη παύση, ο νεαρός τζέντλεμαν είπε:

«Είστε πολύ μεγαλόψυχος άνθρωπος για να μπορέσετε να παίξετε μαζί μου. Αν τα αισθήματά σας είναι ίδια με αυτά που μου γνωστοποιήσατε τον περασμένο Απρίλιο, τότε, σας παρακαλώ, πείτε το χωρίς δισταγμό. Τα δικά μου συναισθήματα και οι δικές μου επιθυμίες παραμένουν αμετάβλητα. Παρ' όλα αυτά, μία σας λέξη αρκεί για να σιωπήσω για πάντα όσον αφορά το θέμα αυτό».

Η Ελίζαμπεθ, που καταλάβαινε σε πόσο δύσκολη θέση βρισκόταν, καθώς και την αγωνία του, πίεσε τον εαυτό της να μιλήσει. Αμέσως, λοιπόν, αλλά όχι με την ευφράδεια που τη χαρακτήριζε συνήθως, του έδωσε να καταλάβει ότι τα δικά της συναισθήματα είχαν αλλάξει πάρα πολύ από την περίοδο που εννοούσε αυτός, τόσο ώστε να ακούει την τωρινή του εξομολόγηση με μεγάλη χαρά και ευγνωμοσύνη.

Η ευτυχία που τον έκανε να αισθανθεί η εξομολόγησή της αυτή ήταν τόσο μεγάλη, που μάλλον δεν την είχε ξαναιώσει στο παρελθόν. Άρχισε να της μιλά για όσα ένιωθε γι' αυτή με τον τρόπο που συνήθως μιλά μια τέτοια στιγμή ένας πολύ ερωτευμένος άνδρας. Και αν η Ελίζαμπεθ είχε τη δύναμη να τον κοιτάξει στα μάτια, θα μπορούσε να δει πόσο τον ομόρφαινε η έκφραση απόλυτης χαράς που είχε απλωθεί σε όλο το πρόσωπό του. Αν και δεν μπορούσε να τον κοιτάξει, μπορούσε ωστόσο να τον ακούει, όση ώρα της μιλούσε για συναισθήματα που έκαναν την αγάπη του κάθε στιγμή που περνούσε και πιο πολύτιμη, καθώς με κάθε του λέξη της έδειχνε πόσο σημαντική ήταν γι' αυτόν.

Περπατούσαν χωρίς να ξέρουν πού πηγαίνουν. Ήταν τόσα αυτά που γέμιζαν τις σκέψεις τους, αυτά που ένιωθαν και εκμυστηρεύονταν ο ένας στον άλλον, που δεν πρόσεχαν τίποτε άλλο.

Όστιν Τζέιν. 2024. Περηφάνια και προκατάληψη, Απόδοση στα ελληνικά: Μαρία Καρβέλα, Σμυρνωτάκης/ ΙΤΥΕ Διόφαντος, σ. 406-407

Ερωτήσεις επεξεργασίας

1. Για ποιον λόγο νομίζετε ότι η συγγραφέας αποδίδει την αντίδραση της Ελίζαμπεθ και του Ντάρσι σε τρίτο πρόσωπο με πλάγιο λόγο («Η Ελίζαμπεθ, που καταλάβαινε... πόσο σημαντική ήταν γι' αυτόν»);
2. Προσπαθήστε να υποθέσετε σε πρώτο πρόσωπο τα λόγια που είπε η Ελίζαμπεθ στον Ντάρσι («Η Ελίζαμπεθ, που καταλάβαινε... μεγάλη χαρά και ευγνωμοσύνη»).
3. Προσπαθήστε να υποθέσετε σε πρώτο πρόσωπο τα λόγια που είπε ο Ντάρσι στην Ελίζαμπεθ («Άρχισε να της μιλά... σημαντική ήταν γι' αυτόν»).
4. Αφηγηθείτε την ιστορία από την οπτική του Ντάρσι.
5. Αφηγηθείτε την ιστορία από την οπτική της Ελίζαμπεθ.
6. Αναπτύξτε σε μία παράγραφο εκατό (100) περίπου λέξεων τη γνώμη σας για τη σημασία που έχει ο λόγος, η λεκτική επικοινωνία, στην επικοινωνία και στις σχέσεις των ανθρώπων.